

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 47 – ΜΑΙΟΣ 2024

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΉ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Σε αυτό το τεύχος της «Οικονομικής Έρευνας» παρουσιάζονται αποτελέσματα από αναλύσεις που αφορούν διάφορες πτυχές της κυπριακής οικονομίας. Συνοπτικά:

- Υπολογίζεται ο οικονομικός αντίκτυπος της τουριστικής βιομηχανίας στην Κύπρο με την χρήση υποδείγματος εισροών-εκροών.
- Διερευνάται ο ρόλος του χρηματοοικονομικού αναλφαριθμητισμού για την οικονομική ανθεκτικότητα των ατόμων κατά την περίοδο της πανδημίας στην Κύπρο.
- Εξετάζεται η σχέση μεταξύ των αμοιβών των συντελεστών παραγωγής της παραγωγικότητας και των πιέσεων από τον πληθωρισμό της Κύπρου, λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής.
- Παρουσιάζονται τα πρώτα αποτελέσματα της μελέτης από την επιβολή της πράσινης φορολογικής μεταρρύθμισης και η συνολική πρόοδος του έργου για τον Ολοκληρωμένο Φορολογικό Μετασχηματισμό
- Παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της κατάταξης ψηφιακής ανταγωνιστικότητας για την κυπριακή οικονομία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Μέτρηση του οικονομικού αντικτύπου της τουριστικής βιομηχανίας στην Κύπρο	1
• Χρηματοοικονομική παιδεία και οικονομική ανθεκτικότητα: Στοιχεία από την Κύπρο κατά την περίοδο της πανδημίας	2
• Αμοιβές Συντελεστών Παραγωγής, Πληθωρισμός και Παραγωγικότητα στην Κύπρο	3
• Ολοκληρωμένος Φορολογικός Μετασχηματισμός: Πράσινη Φορολογική Μεταρρύθμισή και Πρόοδος του Έργου	4
• Ψηφιακή ανταγωνιστικότητα κυπριακής οικονομίας: 2023	4
• Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών και του Τμήματος Οικονομικών	5-6

Μέτρηση του οικονομικού αντικτύπου της τουριστικής βιομηχανίας στην Κύπρο

Ηλίας Γιαννάκης, Νεοφύτα Έμπορα και Θεοφάνης Π. Μαμουneas

Ο τουρισμός αποτελεί βασικό πυλώνα για την ανάπτυξη της Κυπριακής οικονομίας. Η τουριστική βιομηχανία αποτελείται από πολλές δραστηριότητες, όπως εστίαση, διαμονή, μεταφορές, ψυχαγωγία, και άλλες, καθιστώντας την εκτίμηση της συνολικής της συμβολής στην οικονομία μια πρόκληση. Η ανάλυση οικονομικού αντικτύπου αποτελεί βασικό εργαλείο για τον σχεδιασμό του τουριστικού κλάδου και τη μέτρηση της συνεισφοράς του στην οικονομία.

Στα πλαίσια της παρούσας μελέτης* ένα υπόδειγμα εισροών-εκροών (ΕΕ) συνδυάζεται με έναν Δορυφόρο Λογαριασμό του Τουρισμού (ΔΛΤ) για την εκτίμηση της άμεσης και έμμεσης συμβολής της τουριστικής βιομηχανίας στην κυπριακή οικονομία. Εξετάζονται δύο εναλλακτικά σενάρια: (α) ο καθορισμός του τουρισμού ως κλάδο ‘Διαμονής και Εστίασης’ και (β) ο καθορισμός του τουρισμού βάσει της μεθοδολογίας του ΔΛΤ.

Τα ευρήματα της ανάλυσης υποστηρίζουν ότι ο ορισμός του τουρισμού ως κλάδο ‘Διαμονής και Εστίασης’, ελλείπει δεδομένων από ΔΛΤ, υποεκτιμά τη συμβολή του κλάδου στους βασικούς μακροοικονομικούς δείκτες της χώρας. Ειδικότερα για το έτος 2018, ο κλάδος ΔΛΤ-τουρισμός αποτελεί περίπου το 11,4% των συνολικών ενδιάμεσων εισροών, το 10,3% της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας και το 9,6% του συνολικού ακαθάριστου προϊόντος. Αντίθετα, η συμβολή του κλάδου ‘Διαμονής και Εστίασης’ είναι σημαντικά χαμηλότερη. Οι διακυμάνσεις στην απασχόληση παρουσιάζουν σχετικά μικρότερη έκταση.

Πίνακας 1. Η συμβολή της τουριστικής βιομηχανίας, υπό τους δύο διαφορετικούς ορισμούς, στις ενδιάμεσες εισροές, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία, το ακαθάριστο προϊόν και την απασχόληση στην Κυπριακή οικονομία το 2018.

Ορισμοί Τουρισμού	Ενδιάμεσες Εισροές	Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία	Ακαθάρι στο Προϊόν	Απασχόληση
Διαμονή & Εστίαση	6.0%	7.4%	5.0%	12.0%
ΔΛΤ	11.4%	10.3%	9.6%	12.6%

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης πολλαπλασιαστών εισροών-εκροών δείχνουν ότι ο ορισμός του τουρισμού ως κλάδο ‘Διαμονής και Εστίασης’ υπερεκτιμά τις πολλαπλασιαστικές επιδράσεις του κλάδου σε όρους προστιθέμενης αξίας και απασχόλησης, ενώ υποεκτιμά τις πολλαπλασιαστικές επιδράσεις του κλάδου σε όρους παραγόμενου ακαθάριστου προϊόντος (Πίνακας 2).

Συγκριτικά με τους υπόλοιπους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, ο τομέας του τουρισμού δημιουργεί

μεσαίες έως υψηλές άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις στην εθνική οικονομία σε όρους παραγόμενου ακαθάριστου προϊόντος, προστιθέμενης αξίας και απασχόλησης.

Πίνακας 2. Οι άμεσες και έμμεσες επιδράσεις της μοναδιαίας αύξησης της τελικής ζήτησης στον κλάδο του τουρισμού, υπό τους δυο διαφορετικούς ορισμούς, στο ακαθάριστο προϊόν, την προστιθέμενη αξία και την απασχόληση στην Κύπρο το 2018.

Ορισμοί Τουρισμού	Ακαθάριστο Προϊόν	Προστιθέμενη αξία	Απασχόληση
Διαμονή & Εστίαση	1.73	0.76	23.9
ΔΛΤ	1.76	0.58	15.8
	(14)	(33)	(23)

Σημείωση: Οι αριθμοί εντός των παρενθέσεων υποδεικνύουν τη θέση των πολλαπλασιαστών μεταξύ των 65 κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, από τον υψηλότερο έως τον χαμηλότερο.

Τα ευρήματα της εργασίας τονίζουν τη σημασία δημιουργίας ετήσιων ΔΛΤ για την ολοκληρωμένη και ολιστική μέτρηση της συμβολής του κλάδου του τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

*Giannakis E., Empora, N., and Mamouneas, Th.P., [Measuring the Economy-wide Impact of the Tourism Industry in Cyprus](#), Cyprus Economic Policy Review, Vol. 17, No.1, pp 12-26.

Χρηματοοικονομική παιδεία και οικονομική ανθεκτικότητα: Στοιχεία από την Κύπρο κατά την περίοδο της πανδημίας

Παναγιώτης Χ. Ανδρέου, Σ. Ανοφαντάκη και Adele Atkinson

Σε όλο τον κόσμο, στο περίπλοκο και εξαιρετικά ψηφιοποιημένο οικονομικό τοπίο που έχει εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια, οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν μια σειρά από προκλήσεις όσον αφορά στη διαχείριση των οικονομικών τους και τη λήψη αποφάσεων. Ταυτόχρονα, πρέπει να ασχοληθούν περισσότερο από ποτέ με τον δικό τους οικονομικό προγραμματισμό. Για παράδειγμα, το υψηλότερο προσδόκιμο ζωής σημαίνει ότι τα άτομα πρέπει να διασφαλίσουν ότι συσσωρεύουν αποταμιεύσεις για να καλύψουν το εισόδημά τους και τις ανάγκες για την υγεία τους σε μεγαλύτερη ηλικία. Καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, μπορεί επίσης να χρειαστεί να είναι οικονομικά ανθεκτικά στις μεταβαλλόμενες συνθήκες, λόγω για παράδειγμα απώλειας της εργασίας τους ή κάποιας ασθένειας, ή λόγω των διακυμάνσεων των οικονομικών συνθηκών.

Η παρούσα μελέτη* εστιάζει στην Κύπρο με σκοπό να εξετάσει το ρόλο του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού για την οικονομική ανθεκτικότητα των ατόμων κατά την περίοδο της πανδημίας. Η έρευνα υλοποιήθηκε τον Μάιο του 2021, συλλέγοντας δεδομένα από 840 άτομα ηλικίας 25-64 ετών που ζουν στην Κύπρο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας για τη μέτρηση του επιπέδου χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού λιγότερο από 4 στους 10 ερωτηθέντες είχαν ένα καλό επίπεδο χρηματοοικονομικών γνώσεων. Τα αποτελέσματα δείχνουν επίσης ότι πάνω από 1 στους 3 Κύπριους είναι οικονομικά εύθραυστοι, δηλαδή δεν θα μπορούσαν να καλύψουν μία έκτακτη οικονομική ανάγκη μέσα σε ένα μήνα χωρίς να δανειστούν ή να ζητήσουν οικονομική βοήθεια. Επιπλέον, περίπου 6 στους 10 δεν είχαν στην άκρη ένα ποσό προκειμένου να μπορούν να καλύψουν έξοδα διαβίωσης τριών μηνών σε περίπτωση απώλειας της κύριας πηγής εισοδήματός τους. Τα ποσοστά είναι υψηλότερα για τους νέους, τους ανέργους, τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος και τα μεγαλύτερα νοικοκυριά, γεγονός που δείχνει ότι οι ομάδες αυτές του πληθυσμού ήταν οι λιγότερο ανθεκτικές.

Η ανάλυση των χαρακτηριστικών των ατόμων που είναι πιο ανθεκτικά μπορεί να βοηθήσει στο σχεδιασμό παρεμβάσεων πολιτικής στοχεύοντας στην αύξηση της ανθεκτικότητας σε όλο τον πληθυσμό και τη διατήρηση της ακόμη και σε περιόδους δυσκολίας. Συγκεκριμένα, τα ευρήματα της έρευνας δείχνουν ότι η επάρκεια χρηματοοικονομικής γνώσης αποτελεί έναν ισχυρό

παράγοντα για την οικονομική ανθεκτικότητα του ατόμου.

Παρόλο που τα άτομα με υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης και εισοδήματος ήταν σε καλύτερη θέση για να αντιμετωπίσουν τις δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας, εντοπίζουμε ένα επιπλέον όφελος από την κατοχή υψηλότερων επιπέδων χρηματοοικονομικών γνώσεων. Τα ευρήματά μας δείχνουν ότι ακόμη και όταν κάποιος έχει τα χρήματα για να δημιουργήσει ένα αποθεματικό ταμείο για τις δύσκολες μέρες, είναι λιγότερο πιθανό να το κάνει εάν δεν κατανοεί τις βασικές έννοιες γύρω από την αποταμίευση, την επένδυση και τον δανεισμό. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο ότι δεν βλέπει το πιθανό όφελος από τη δημιουργία ενός τέτοιου ταμείου ή στο ότι αν και γνωρίζει τα οφέλη της αποταμίευσης, δεν ξέρει πώς να το κάνει. Είναι πιθανό επίσης να οφείλεται σε έλλειψη εμπιστοσύνης ή σε αποτελέσματα προηγούμενων λαθών που μείωσαν τα διαθέσιμα χρήματα.

Προκαλεί σημαντική ανησυχία το γεγονός ότι τόσο λίγοι άνθρωποι στην Κύπρο φαίνεται να έχουν υψηλά επίπεδα επάρκειας χρηματοοικονομικών γνώσεων. Το πρόβλημα είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί παρέχοντας πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας χρηματοοικονομική εκπαίδευση. Διάφορες μελέτες έχουν δείξει ότι τα άτομα που λαμβάνουν χρηματοοικονομική εκπαίδευση είναι πιθανότερο σε σχέση με εκείνα που δεν έχουν λάβει, να αρχίσουν να αποταμιεύουν και να σχεδιάζουν για το μέλλον. Πράγματι, υπάρχει σημαντική σύσταση προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής παιδείας. Όπως συνιστά ο ΟΟΣΑ για την ενίσχυση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού, ιδανικά, μια τέτοια εκπαίδευση θα πρέπει να ξεκινάει από νεαρή ηλικία, για να διαμορφώσει θετικές συνήθειες και συμπεριφορές και να μεταφέρει σωστές χρηματοοικονομικές γνώσεις και δεξιότητες πριν αυτές χρειαστούν. Τα αποτελέσματά μας καταδεικνύουν ότι οι νέοι της Κύπρου χρειάζονται τέτοια (αυτοδύναμη) χρηματοοικονομική εκπαίδευση για να οικοδομήσουν την οικονομική ανθεκτικότητά τους.

Στο πλαίσιο αυτό είναι καθησυχαστικό ότι η Κύπρος ξεκίνησε πρόσφατα την πρώτη Εθνική Στρατηγική για την Προώθηση του Χρηματοοικονομικού Αλφαριθμητισμού και της Παιδείας η οποία εφαρμόζει καλές πρακτικές διεθνών οργανισμών. Βασίζεται στην παραδοχή ότι η προσφορά χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης μπορεί να βοηθήσει τα άτομα να διαχειρίζονται τα χρήματά τους πιο αποτελεσματικά μέσω μιας ποικιλίας πρωτοβουλιών που έχουν σχεδιαστεί για τη βελτίωση της γνώσης και την ενθάρρυνση της αλλαγής στάσης και συμπεριφοράς όπου απαιτείται.

* Andreou P.C., Anyfantaki, S., and Atkinson, A., [Financial literacy for financial resilience: Evidence from Cyprus during](#)

[the pandemic period](#), Cyprus Economic Policy Review, Vol.17, No.2, pp 27-54 (2023) 1450-4561.

Αμοιβές Συντελεστών Παραγωγής, Πληθωρισμός και Παραγωγικότητα στην Κύπρο

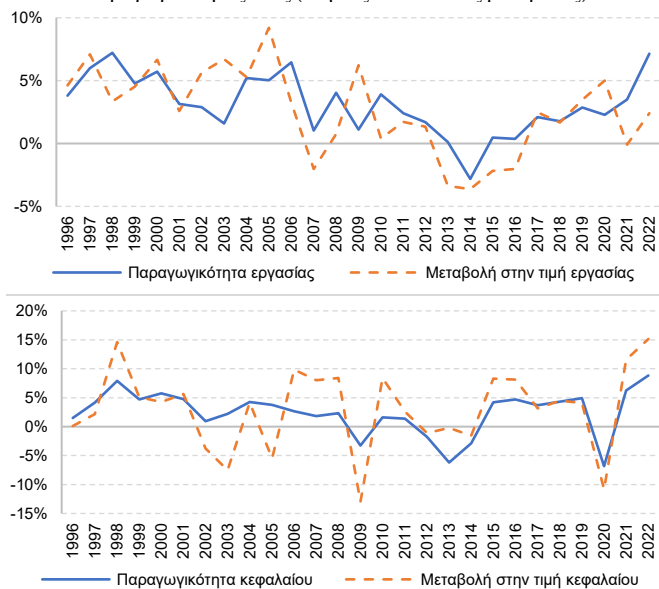
Νεοφύτα Έμπορα και Θεοφάνης Π. Μαμουνέας

Το δελτίο* εξετάζει τη σχέση μεταξύ των αμοιβών των συντελεστών παραγωγής, της παραγωγικότητας και των πιέσεων από τον πληθωρισμό στην Κύπρο, λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ). Τα δεδομένα προέρχονται από την Eurostat για την περίοδο των ετών 1996 και 2022.

Συνολική οικονομία

Εξετάζοντας αρχικά την συνολική οικονομία, τα δεδομένα δείχνουν ότι η μεταβολή στην αμοιβή των συντελεστών παραγωγής διακυμαίνεται γύρω από την μεταβολή της αξίας του οριακού τους προϊόντος (ονομαστική αξία της παραγωγικότητας) (Διάγραμμα 1). Κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ 2010 και 2016, που σημαδεύτηκε από τη οικονομική κρίση και συνοδεύτηκε από σημαντικές μειώσεις των μισθών, η τιμή της εργασίας υποχώρησε, ενώ η τιμή του κεφαλαίου υπερέβηκε, την αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Η οικονομετρική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε, επιβεβαιώνει ότι καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, η αμοιβή των δύο συντελεστών παραγωγής και η ονομαστική παραγωγικότητα τους, κινούνται μαζί.

Διάγραμμα 1: Τιμές συντελεστών παραγωγής και ονομαστική αξία της παραγωγικότητας τους (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές)

Πηγή: Eurostat, Μάρτιος 2023 και υπολογισμοί από τους συγγραφείς.

Ανάλυση ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Αναγνωρίζοντας την ύπαρξη σημαντικής ετερογένειας μεταξύ των οικονομικών τομέων, η οποία συγκαλύπτεται στο επίπεδο της συνολικής οικονομίας, πραγματοποιήθηκε ανάλυση ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Η ανάλυση δείχνει ότι σε ορισμένους τομείς η αύξηση στο ρυθμό μεταβολής της αμοιβής της εργασίας είναι μικρότερη

από την μεταβολή στην παραγωγικότητα, ενώ άλλοι εμφανίζουν την αντίθετη τάση. Ενδεικτικά, στους τομείς όπως αυτοί της Ενημέρωσης και επικοινωνίας (ICT) και στις Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες, η αμοιβή της εργασίας δεν ακολουθεί την υψηλή αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Επιπλέον, κατά την πιο πρόσφατη περίοδο από το 2017 έως το 2022, το χάσμα μεταξύ των μεταβολών στην αμοιβή της εργασίας και την παραγωγικότητάς της, αυξήθηκε στον τομέα της Ενημέρωσης και επικοινωνίας, ενώ η μεταβολή στην αμοιβή της εργασίας στον τομέα της Βιομηχανίας (εκτός Κατασκευές) υποχώρησε κάτω από την μεταβολή στην αξία της παραγωγικότητάς της μετά το 2017. Η ανάλυση ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας υπογραμμίζει την ανάγκη για πολιτικές προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες του κάθε τομέα. Η αναπροσαρμογή της αμοιβής της εργασίας σε συνολικό επίπεδο (ΑΤΑ) μπορεί να επιδεινώσει την ήδη άνιση κατανομή εισοδήματος μεταξύ των τομέων της οικονομίας.

Πληθωριστικές πιέσεις και αμοιβές των συντελεστών παραγωγής

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαρκείς πληθωριστικές πιέσεις και τα πρόσφατα γεγονότα που σχετίζονται με την ΑΤΑ, εξετάζεται η σχέση μεταξύ της αμοιβής των συντελεστών παραγωγής, της ολικής παραγωγικότητας και του πληθωρισμού. Σύμφωνα με την ανάλυση, κατά μέσο όρο, την περίοδο 1996-2022, η αύξηση 1,75% στο δείκτη της τιμής της προστιθέμενης αξίας προκύπτει από την συνεισφορά της τιμής εργασίας (κατά 1,69%) και της τιμής του κεφαλαίου (κατά 1,21%), μείον την αύξηση στον δείκτη ολικής παραγωγικότητας (1,15%). Εξάιρεση αποτελεί η περίοδος της οικονομικής κρίσης η οποία οδήγησε σε μειώσεις μισθών. Επιπλέον, παρατηρείται ότι η μεταβολή στο δείκτη ολικής παραγωγικότητας είναι κατά μέσο όρο θετική, συμβάλλοντας έτσι στην μείωση των πληθωριστικών πιέσεων. Συνεπώς η ανάλυση δείχνει ότι η αυτόματη σύνδεση μεταξύ μισθών και πληθωρισμού πιθανόν να επιδεινώσει τις πληθωριστικές τάσεις. Ο μηχανισμός της ΑΤΑ, δεν λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές στην παραγωγικότητα, περιορίζοντας την ικανότητα της οικονομίας να προσαρμόζεται σε οικονομικές κρίσεις (economic shocks), υπονομεύοντας έτσι την ανθεκτικότητά και ανταγωνιστικότητά της.

Συνολικά, η μελέτη αυτή συστήνει προσοχή στην οποιαδήποτε προσαρμογή της αμοιβής της εργασίας η οποία δεν λαμβάνει υπόψη τις μεταβολές στην παραγωγικότητα και την ετερογένεια μεταξύ των τομέων οικονομικής δραστηριότητας. Η συνεργασία μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, των κοινωνικών εταίρων καθώς και των ενδιαφερόμενων φορέων είναι ζωτική για την επίτευξη ενός ισορροπημένου συστήματος που προωθεί την οικονομική αποτελεσματικότητα, ενισχύει το βιοτικό επίπεδο της χώρας και προστατεύει από τους πληθωριστικούς κινδύνους.

* Περισσότερες πληροφορίες βρίσκονται στην ιστοσελίδα: <https://www.ucy.ac.cy/erc/productivity-analysis/>.

Ολοκληρωμένος Φορολογικός Μετασχηματισμός: Πράσινη Φορολογική Μεταρρύθμιση και Πρόοδος Έργου

Έλενα Ανδρέου, Θεόδωρος Ζαχαριάδης, Παναγιώτα Λυσιώτου, Θεοφάνης Π. Μαμουνέας, Γιώργος Συρίχας, Μάριος Ανδρέου και Κώστας Μαρκίδης

Ψηφιακή ανταγωνιστικότητα κυπριακής οικονομίας: 2023

Νικολέττα Πασιουρτίδου

Στα πλαίσια του Έργου για τον [Ολοκληρωμένο Φορολογικό Μετασχηματισμό](#), την Παρασκευή 1^η Μαρτίου 2024 το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών παρουσίασε τα πρώτα αποτελέσματα σχετικά με τις οικονομικές επιπτώσεις από την εφαρμογή της πράσινης φορολογίας σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά καθώς και μια σειρά αντισταθμιστικών μέτρων για τον μετριασμό των οικονομικών επιπτώσεων. Επιπλέον, παρουσιάστηκε και η πρόοδος του συνολικού έργου του Φορολογικού Μετασχηματισμού.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της οικονομετρικής ανάλυσης που επικεντρώνεται στις επιχειρήσεις, το κόστος που θα προκύψει από την επιβολή φόρου άνθρακα στα καύσιμα κίνησης και παραγωγής, αλλά και από την υιοθέτηση πράσινου τέλους ανά διανυκτέρευση θα καλυφθεί σχεδόν εξολοκλήρου από τα έσοδα που θα προκύψουν. Τα αποτελέσματα της μελέτης σχετικά με τις επιδράσεις στην ευημερία των νοικοκυριών από την επιβολή φόρου άνθρακα στα καύσιμα κίνησης και στο νερό, δείχνουν ότι η πράσινη φορολογική μεταρρύθμιση αναμένεται να είναι αντίστροφα προοδευτική, που σημαίνει ότι η ποσοστιαία μεταβολή στην καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών στις χαμηλές καταναλωτικές (εισοδηματικές) τάξεις αναμένεται να είναι μεγαλύτερη. Ωστόσο, οι προτάσεις αντισταθμιστικών μέτρων μέσω μετατόπισης των εσόδων από τις διάφορες μορφές πράσινου φόρου προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά στόχο έχουν την αλλαγή συμπεριφοράς και κυρίως τη διατήρηση της δημόσιας αποδοχής και δημοσιονομικής ουδετερότητας.

Πέραν της Πράσινης Φορολογίας στην συνάντηση έγινε συνοπτική παρουσίαση της προόδου και του υπολοίπου Έργου. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε ότι έχουν ολοκληρωθεί οι τρεις φάσεις του έργου ενώ μέχρι το τέλος Μαρτίου 2024 θα ολοκληρώνονταν και οι φάσεις 4-6. Παράλληλα συνεχίζονται οι διμερείς συναντήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής του Έργου με οργανισμούς και φορείς της οικονομίας και καταγραφή των εισηγήσεων και απόψεων τους σχετικά με το Φορολογικό μετασχηματισμό. Μέχρι την 1 Μαρτίου διεξήχθησαν 22 διμερείς συναντήσεις, ενώ είχαν προγραμματιστεί ακόμα 8 συναντήσεις. Οι διαβουλεύσεις θα συνεχίζουν καθόλη τη διάρκεια του Έργου ενώ στη Φάση 8 θα γίνει ακόμη μία δημόσια παρουσίαση όπου θα παρουσιαστεί ένα πρώτο περίγραμμα των προτεινόμενων φορολογικών αλλαγών.

Το Παγκόσμιο Κέντρο Ανταγωνιστικότητας της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων IMD (© [IMD World Competitiveness Center](#)) δημοσίευσε την έκδοση για την ψηφιακή ανταγωνιστικότητα στην οποία αξιολογούνται 64 χώρες. Το ΚΟΕ και η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων συμμετείχαν στην έκδοση ως συνεργαζόμενοι φορείς.

Η κατάταξη ψηφιακής ανταγωνιστικότητας μετρά την ικανότητα και την ετοιμότητα των οικονομιών να υιοθετήσουν και να αναπτύξουν ψηφιακές τεχνολογίες που οδηγούν σε βελτιώσεις στη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού, των επιχειρήσεων και της κοινωνίας γενικότερα. Η κατάταξη βασίζεται σε 54 κριτήρια που υπολογίζονται από επίσημες στατιστικές και στοιχεία από μια Έρευνα Γνώμης. Τα κριτήρια ομαδοποιούνται σε τρεις κατηγορίες: (α) γνώση δηλ. η ικανότητα κατανόησης αλλά και ανάπτυξης νέων τεχνολογιών, (β) τεχνολογία δηλ. οι δυνατότητες για ψηφιακή καινοτομία και (γ) ετοιμότητα για το μέλλον δηλ. η ικανότητα της οικονομίας να αξιοποιήσει τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Το 2023, η Κύπρος κατατάχθηκε 51^η σε όρους ψηφιακής ανταγωνιστικότητας ανάμεσα στις 64 χώρες, σημειώνοντας πτώση έξι θέσεων σε σχέση με το 2022. Η υποχώρηση στην κατάταξη, για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, σχετίζεται με την επιδείνωση στη θέση της χώρας σε όλες τις υπό εξέταση κατηγορίες. Η μεγαλύτερη επιδείνωση στη θέση της Κύπρου σημειώθηκε στην κατηγορία της ετοιμότητας για το μέλλον, ενώ σημαντική υποχώρηση καταγράφηκε και στην κατηγορία της γνώσης. Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει την κατάταξη της Κύπρου την τελευταία πενταετία.

Πίνακας 1: Κατάταξη ψηφιακής ανταγωνιστικότητας Κύπρου

	2019	2020	2021	2022	2023
Συνολική	54	40	43	45	51
<i>Ανά κατηγορία</i>					
Γνώση	55	40	39	39	48
Τεχνολογία	59	52	53	52	53
Ετοιμότητα για το μέλλον	40	29	34	39	53
Αριθμός υπό αξιολόγηση χωρών	63	63	64	63	64

Πηγή: IMD World Digital Competitiveness Ranking 2023 (© [IMD World Competitiveness Center](#))

Την κατάταξη της Κύπρου το 2023 συνέχισαν να επιβαρύνουν ελλείψεις σε κριτήρια που είχαν επισημανθεί σε προηγούμενες αξιολογήσεις και οι οποίες έχουν χειροτερεύσει περαιτέρω. Οι χρόνιες αδυναμίες της Κύπρου αφορούν κριτήρια όπως: ποσοστό αποφοίτων θετικών επιστημών, καθαρές ροές ξένων φοιτητών, ποσοστό συνδρομητών κινητής ευρυζωνικής σύνδεσης, επιχειρηματική ευελιξία, χρήση μεγάλων βάσεων δεδομένων και ανάλυσης από επιχειρήσεις, και μεταφορά γνώσης μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων. Το 2023 η Κύπρος συνέχισε να συγκρίνεται ευνοϊκά με άλλες χώρες σε πτυχές όπως: ποσοστό απασχόλησης επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού, ποσοστό πληθυσμού με τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά και ποσοστό γυναικών στον πληθυσμό με τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών και του Τμήματος Οικονομικών

Περιοδικό Cyprus Economic Policy Review

Περιεχόμενο του Τεύχους 17 Νο.1 (Δεκέμβριος 2023)

The Cyprus Stock Exchange as a leading indicator

Nektarios A. Michail, and Christos S. Savva

Measuring the Economy-wide Impact of the Tourism Industry in Cyprus

Elias Giannakis, Neophyta Empora, and Theofanis P. Mamuneas

Financial literacy for financial resilience: Evidence from Cyprus during the pandemic period

Panayiotis C. Andreou, Sofia Anyfantaki, and Adele Atkinson

Μπορείτε να βρείτε την πλήρη έκδοση στον πιο κάτω σύνδεσμο:

<https://www.ucy.ac.cy/erc/cyprus-economic-policy-review/?lang=en>

Δοκίμια Οικονομικής Πολιτικής/Ανάλυσης

01-24: Theodoropoulos N., and G. Voucharas, [“Regional Differences in Involuntary Job Loss and Re-Employment Across Europe”](#).

07-23: Eliophotou, M., and N. Pashourtidou, [“Economic hardship in households in the EU during the COVID-19 pandemic”](#).

Πλήρης κατάλογος των ΔΟΠ/ΔΟΑ βρίσκεται στην ιστοσελίδα:

<https://www.ucy.ac.cy/erc/economic-policy-analysis-papers/?lang=en>

Παραμβάσεις του Δρ. Γιώργου Συρίγα

Πράσινη Φορολογία και Αντισταθμιστικά Μέτρα, συζήτηση στην τηλεοπτική εκπομπή «ALPHA Ενημέρωση» του τηλεοπτικού σταθμού ALPHA, 7 Δεκεμβρίου 2023.

[Μείωση καταθέσεων, δεν αποταμιεύουν οι Κύπριοι | AlphaNews Live \(youtube.com\)](#)

Πληθωρισμός, Επιτόκια, Νομισματική Πολιτική: Μια Εκλαϊκευμένη Προσέγγιση, Παρουσίαση στην Επιστημονική Εκδήλωση της Ένωσης Οικονομολόγων Κύπρου με Θέμα: «Ο Πληθωρισμός και οι Διάφορες Πτυχές του», 29 Ιανουαρίου 2024.

[Ο Πληθωρισμός και οι διάφορες πτυχές του \(youtube.com\)](#)

Προχωρά ο Φορολογικός Μετασχηματισμός, παρουσίαση στην τηλεοπτική εκπομπή «Από Μέρα σε Μέρα» του τηλεοπτικού σταθμού ΡΙΚ 15 Φεβρουαρίου 2024.

[Από Μέρα σε Μέρα 15/02/24 \(rik.cy\)](#)

Μικρά τα τέλη για τις πράσινες φορολογίες, σε πρώτη φάση, podcast της εφημερίδας Φιλελεύθερος, 4 Μαρτίου 2024.

[Γ. Συρίγας: Μικρά τα τέλη για τις πράσινες φορολογίες, σε πρώτη φάση | Φιλελεύθερος | Philenews](#)

Ο Ρόλος των Τραπεζών σε περίοδο ψηλών επιτοκίων και κερδών, συζήτηση στην τηλεοπτική εκπομπή «Αιχμές» του τηλεοπτικού σταθμού OMEGA, 13 Μαρτίου 2024.

[AIXMES | Omega Channel \(omegatv.com.cy\)](#)

Πράσινη Φορολογία Νέο: Νέο Κύμα Αυξήσεων?, συζήτηση στην τηλεοπτική εκπομπή «Επικοινωνία» του τηλεοπτικού σταθμού ΡΙΚ, 22 Μαρτίου 2024.

[Επικοινωνία 22/03/24 \(rik.cy\)](#)

Προκήρυξη θέσεων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων για το Ακαδημαϊκό Έτος 2024/2025

Ενενήντα πέντε (95) θέσεις στα μεταπτυχιακά προγράμματα του Τμήματος Οικονομικών που οδηγούν στην απόκτηση Μάστερ ή Διδακτορικού Διπλώματος, ως ακολούθως:

- 14 θέσεις για Μάστερ στην Οικονομική Ανάλυση (στα Αγγλικά)
- 30 θέσεις για Μάστερ στα Νομισματικά και Χρηματοοικονομικά (στα Αγγλικά)
- 20 θέσεις για Μάστερ στα Συμπεριφορικά Οικονομικά (στα Αγγλικά, σε συνεργασία με το Τμήμα Ψυχολογίας)

Τα διδάκτρα των τριών αυτών προγραμμάτων ανέρχονται στις €5.125.

- 25 θέσεις για το Master in Business Economics (στα Αγγλικά)

Τα διδάκτρα ανέρχονται στις €10,000. Σε όλους τους επιλεγέντες υποψηφίους θα παραχωρηθεί υποτροφία ύψους €4.000.

- 6 θέσεις για Διδακτορικό στα Οικονομικά.

Το Τμήμα Οικονομικών καλύπτει τα διδάκτρα των νεοεισερχόμενων φοιτητών πλήρους φοίτησης του Διδακτορικού προγράμματος. Επιπλέον, οι περισσότεροι φοιτητές λαμβάνουν οικονομική στήριξη με τη μορφή υποτροφιών ή μέσω εργοδότησης σε θέσεις βοηθών διδασκαλίας.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων για τα μεταπτυχιακά προγράμματα θα ξεκινήσει στις αρχές Απριλίου. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων για τα μεταπτυχιακά προγράμματα είναι η **14/06/2024**. Στην περίπτωση του Μαστερ στα Νομισματικά και Χρηματοοικονομικά η καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων είναι η **30/4/2024**. Οι ενδιαφερόμενοι προτρέπονται να υποβάλλουν τις αιτήσεις τους έγκαιρα, καθώς η αξιολόγηση των αιτήσεων θα γίνεται σταδιακά μέχρι την πλήρωση των διαθέσιμων θέσεων.

Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών και του Τμήματος Οικονομικών

Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών του Τμήματος Οικονομικών

Το Τμήμα Οικονομικών προσφέρει μεταπτυχιακά προγράμματα επιπέδου μάστερ τόσο ερευνητικής όσο και επαγγελματικής κατεύθυνσης, καθώς και διδακτορικό πρόγραμμα. Η γλώσσα διδασκαλίας όλων των μεταπτυχιακών προγραμμάτων του Τμήματος Οικονομικών είναι η Αγγλική.

Μάστερ στα Νομισματικά και Χρηματοοικονομικά

Παρέχει το αναγκαίο υπόβαθρο στην οικονομική θεωρία και προσφέρει μαθήματα εξειδίκευσης στα νομισματικά και χρηματοοικονομικά. Απευθύνεται σε φοιτητές που ενδιαφέρονται για απασχόληση στον χρηματοπιστωτικό τομέα, όπως τράπεζες, επενδυτικές εταιρείες, κ.λπ. Η γλώσσα διδασκαλίας του προγράμματος είναι η Αγγλική.

Μάστερ στα Συμπεριφορικά Οικονομικά

Το Μάστερ στα Συμπεριφορικά Οικονομικά προσφέρεται από κοινού από το Τμήμα Οικονομικών και το Τμήμα Ψυχολογίας. Το πρόγραμμα στοχεύει φοιτητές με υπόβαθρο σε οικονομικά, ψυχολογία, μηχανική και άλλες κοινωνικές, φυσικές και εφαρμοσμένες επιστήμες, που επιθυμούν να εξερευνήσουν ζητήματα στα όρια μεταξύ οικονομικών και ψυχολογίας. Έχει σχεδιαστεί με σκοπό να ετοιμάσει τους φοιτητές για σταδιοδρομίες που απαιτούν την ανάλυση της ανθρώπινης συμπεριφοράς (σχεδιασμός προϊόντων/υπηρεσιών, διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, δημόσια πολιτική, κτλ.). Το πρόγραμμα παρέχει μια γενική βάση στις συμπεριφορικές και πειραματικές προσεγγίσεις στις κοινωνικές επιστήμες, καθώς και γνώσεις και τεχνικές που είναι απαραίτητες για την οικονομική ανάλυση της ανθρώπινης συμπεριφοράς και την εφαρμογή των συμπεριφορικών επιστημών στην επίλυση σύγχρονων κοινωνικών προκλήσεων. Η γλώσσα διδασκαλίας του προγράμματος είναι η Αγγλική.

Μάστερ στην Επιχειρηματική Οικονομική – Τεχνολογία, Καινοτομία, Επιχειρηματικότητα (TIME-MBE)

Είναι πρόγραμμα επαγγελματικής κατεύθυνσης με γλώσσα διδασκαλίας τα Αγγλικά και έμφαση στην Τεχνολογία, Διαχείριση Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητα (TIME = Technology, Innovation Management & Entrepreneurship). Το πρόγραμμα συνδυάζει στοχευμένη διδασκαλία με πρακτική εξάσκηση παρέχοντας όλες τις επιχειρηματικές δεξιότητες και τη γνώση που χρειάζονται οι καινοτόμοι οργανισμοί σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον. Τα μαθήματα διδάσκονται από καθηγητές του Πανεπιστημίου Κύπρου

και άλλων πανεπιστημίων. Περιλαμβάνει υποχρεωτική πρακτική άσκηση. Η γλώσσα διδασκαλίας του προγράμματος είναι η Αγγλική.

Μάστερ στην Οικονομική Ανάλυση

Το Μεταπτυχιακό στην Οικονομική Ανάλυση προσφέρει εμβάθυνση στη βασική οικονομική θεωρία και οικονομετρία και τις αναγκαίες δεξιότητες για την διεξαγωγή έρευνας σε όλους τους κλάδους των οικονομικών. Απευθύνεται σε φοιτητές που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν μεγαλύτερη εξειδίκευση στα οικονομικά ούτως ώστε να μπορούν είτε να συνεχίσουν τις σπουδές τους για απόκτηση διδακτορικού διπλώματος, είτε να εργαστούν ως οικονομικοί αναλυτές σε οργανισμούς που παράγουν οικονομική πολιτική ή σε μεγάλους ιδιωτικούς οργανισμούς με ερευνητικά τμήματα. Το Μεταπτυχιακό στην Οικονομική Ανάλυση είναι το φυσικό σημείο εκκίνησης για φοιτητές που ενδιαφέρονται να κάνουν Διδακτορικό στα Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, ή σε άλλο πανεπιστήμιο του εξωτερικού και δεν κατέχουν ήδη μεταπτυχιακό τίτλο με ερευνητικό προσανατολισμό. Η γλώσσα διδασκαλίας του προγράμματος είναι η Αγγλική.

Διδακτορικό Πρόγραμμα (Ph.D.) στα Οικονομικά

Το Διδακτορικό Πρόγραμμα στα Οικονομικά Πανεπιστημίου Κύπρου αποσκοπεί στην εκπαίδευση και την επιστημονική κατάρτιση ερευνητών υψηλού επιπέδου. Στόχος του προγράμματος είναι οι απόφοιτοι του να είναι σε θέση να διεκδικήσουν θέσεις σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού και της Κύπρου, σε διεθνείς οργανισμούς διαμόρφωσης πολιτικής, καθώς και σε αξιόλογες εταιρείες του ιδιωτικού τομέα. Απευθύνεται σε φοιτητές υποψηφίους με ισχυρές αναλυτικές δεξιότητες, υπόβαθρο στις ποσοτικές μεθόδους (όχι απαραίτητα στα Οικονομικά) και πάθος για έρευνα. Φοιτητές που προέρχονται απευθείας από προπτυχιακές σπουδές, ή χωρίς μεταπτυχιακές σπουδές στα Οικονομικά, συνήθως εγγράφονται πρώτα στο Μάστερ στη Οικονομική Ανάλυση. Το Τμήμα Οικονομικών καλύπτει τα δίδακτρα των νεοεισερχόμενων φοιτητών πλήρους φοίτησης του Διδακτορικού προγράμματος. Επιπλέον, οι περισσότεροι φοιτητές λαμβάνουν οικονομική στήριξη με τη μορφή υποτροφιών ή μέσω εργοδότησης σε θέσεις βοηθών διδασκαλίας. Φοιτητές που εγγράφονται αρχικά στο Μάστερ στην Οικονομική Ανάλυση είναι επίσης επιλέξιμοι για χρηματοδότηση. Η γλώσσα διδασκαλίας του προγράμματος είναι η Αγγλική.

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Στην πυραμίδα της διοικητικής ιεραρχίας του ΚΟΕ είναι το Συμβούλιο και το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο:

- Το Συμβούλιο απαρτίζεται από μέλη τα οποία προέρχονται τόσο από την ακαδημαϊκή κοινότητα όσο και εκτός αυτής. Το Συμβούλιο έχει συμβουλευτικό ρόλο και στηρίζει το έργο του ΚΟΕ εντός και εκτός του Πανεπιστημίου.
- Το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους υπεύθυνους των ερευνητικών προγραμμάτων και μεριμνά για τη διεξαγωγή της έρευνας.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Γιώργος Παντελή, Γενικός Διευθυντής, Υπουργείο Οικονομικών

Έλενα Ανδρέου, Καθηγήτρια, Διευθύντρια ΚΟΕ, Τμήμα Οικονομικών, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Μάριος Κληρίδης, Πρώην Γενικός Διευθυντής, Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα

Μιχάλης Μιχαήλ, Καθηγητής, Τμήμα Οικονομικών, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Γιάννης Τυρκίδης, Ανώτερος Οικονομολόγος, Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Γιώργος Κυριάκου, Διευθυντής, Τμήμα Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνών, Κεντρική Τράπεζα Κύπρου

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Έλενα Ανδρέου

Μέλη: Νίκος Θεοδωρόπουλος
Θεοφάνης Μαμουνέας

Σωφρόνης Κληρίδης
Ζαχαρίας Μανιαδής

Άντρος Κούρτελλος
Χριστόφορος Πισσαρίδης

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Ηλίας Γιαννάκης

Κώστας Χατζηγιάνης

Θεόδωρος Ζαχαριάδης

Χρήστος Σάββα

Μαρία Ηλιοφώτου-Μένον

Λούης Χριστοφίδης

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Βασιλική Μποζάνη, τηλ. 22893662, email: bozani.vasiliki@ucy.ac.cy

Οι απόψεις που εκφράζονται στα άρθρα του ενημερωτικού δελτίου είναι των συγγραφέων μόνο και δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά το ΚΟΕ. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του ενημερωτικού δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο και τους συγγραφείς του άρθρου.

Η 'Οικονομική Έρευνα' κυκλοφορεί δύο φορές ετησίως και είναι διαθέσιμη σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του ΚΟΕ <https://www.ucy.ac.cy/erc/cypercs-newsletter/>